

Oponentský posudek na dizertační práci

Autor: **Mgr. Eva Chaloupková**

Téma: Hodnota bazálního metabolismu jako výchozí hodnota výživové intervence u osob s poraněním míchy

Předložená dizertační práce řeší problematiku zásadního významu výchozích, reálně měřených hodnot bazálního metabolismu pro individuální preskripci redukční diety a pohybové aktivity u osob s míšní lézí, trpících rizikovou nadváhou či obezitou.

Ad Teoretická část

V úvodních kapitolách autorka popisuje klinické projevy různého typu míšního poškození. Zabývá se známými i méně známými akutními, subakutními a chronickými poruchami, objevujícími se v závislosti na výšce spinální léze. Vychází z vlastních zkušeností a poukazuje na velmi důležitou problematiku, psychiku postiženého jedince. Upozorňuje i na nebezpečnou tendenci handicapovaných osob k obezitě, vznikající nejen nedostatkem pohybu, ale pravděpodobně i kompenzační hyperfagií. Věnuje se, v souladu s celosvětovým výzkumem, i současným poznatkům vztahu výživy k mikrobiomu.

V teoretické části zmiňuje také různé metodiky antropometrických vyšetření, včetně jednoduchých i sofistikovaných metod pro stanovení tělesného složení. Seznamuje čtenáře jak s používanými predikcemi (výpočty energetického výdeje podle rovnic), tak i s různými metodami jeho měření. Největší pozornost věnuje pochopitelně nepřímé kalorimetrii, protože ji využije pro svůj výzkum.

Ad Experimentální část

Výchozím záměrem autorky bylo poukázat na nevhodnost použití běžných predikcí, výpočtů BM, u osob s míšní lézí (pilotní studie I a II).

První studie byla analýzou dat získaných z různých literárních zdrojů, publikovaných v letech 1985 až 2018. Výsledky jsou zpracované tabulkově. Přestože vstupní data těchto publikací byla rozdílná (věk, pohlaví, výše míšní lézí, použité metody, měřicí přístroje a pozice), závěry, tzn. rozdíly mezi predikcí a měřením, byly až na výjimku jednoznačné, predikce vždy nadhodnocovala naměřený energetický výdej.

Druhá studie byla komparativní. U 15 osob obou pohlaví (s různou výší léze), byly porovnány hodnoty získané predikcí podle Harris-Benedicta s reálným měřením BM nepřímou kalorimetrií. Tato část má jisté nesrovnalosti jak v tabulkách, tak i v tabulkách oproti textu.

Hlavní náplní disertační práce byla prospektivní studie, 11-16měsíční experiment s pokusem redukovat tělesnou hmotnost přihlášených dobrovolníků pomocí pohybové a dietní intervence

(28-39 týdnů). Je zcela pochopitelné, že jak náročnost podobného experimentu (délka sledování, řada opakovaných, pro probandy složitých vyšetření, plnění doporučení), tak i různé fyzické handicap sledovaných jedinců, počet zájemců limitovaly. Proto je tato část disertační práce zpracována pouze formou 4 detailních kazuistik. Projekt byl pečlivě připraven. Od začátku byly respektovány individuální stravovací zvyklosti a pohybové možnosti probandů. Protože spolupráce byla dobrovolná, nebylo možné aplikovat jakákoli nařízení, příkazy, ale jen doporučení. I při veškerých snahách o častý kontakt, je v terénních podmínkách obtížné zajistit dodržování daných doporučení, především je obtížné ovlivnit dobu účasti v daném projektu. Je třeba si uvědomit, že i autorka měla díky svému zdravotnímu stavu limitace. Experimentální část proběhla v rámci grantu s týmovou spoluúčastí. Dá se předpokládat pomoc i při vyhledávání různých podkladových materiálů.

Ad Forma pracování disertační práce

Formulace cílů i hypotéz je relevantní požadovaným záměrům. Zvolené metodiky odpovídaly vybavení laboratoře a plně splnily svoji roli. Určité nedostatky jsou patrné v interpretaci statistického zpracování. Podružnější připomínka se týká jisté terminologické nejednotnosti, vycházející z čerpání časově i geograficky rozdílných literárních zdrojů. Celý materiál je méně standardně, ale zcela logicky členěn do jednotlivých kapitol. Je psán srozumitelným jazykem, s minimem překlepů.

Předložená disertační práce má celkem 151 stran a 7 příloh. Je dokumentována 36 tabulkami, 9 grafy a 8 obrázky. Opírá se o úctyhodný počet (228) citací z tuzemské i zahraniční literatury. Zahrnuje všechny požadované součásti, tj. Žádost EK, Informovaný souhlas, Seznam použitých zkratk, Seznam tabulek a grafů i Seznam příloh.

Závěr:

Autorka prokázala, že je schopna si stanovit problém, pracovat s literaturou a získaný materiál smysluplně třídit i zpracovat. I přes některé drobné nedostatky splňuje její disertační práce podmínky na ni kladené a doporučuji ji proto k obhajobě.

Praha, 1.8.2020

Doc. MUDr. Staša Bartůňková, CSc.